

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vyrovnanie s Rakúskom.

Roku 1867., ako vieme, uzavrelo sa vyrovnanie krajiny našej s Rakúskom v tom smysle, že Uhorsko dostalo samosprávnú, neodvislú sústavu, teda: vládu, (ministrov) parlament, (ablegátov) snemovnu veľmožov, samostatné právopádie a celú administráciu, tiež i domobranné vojsko (honvédov).

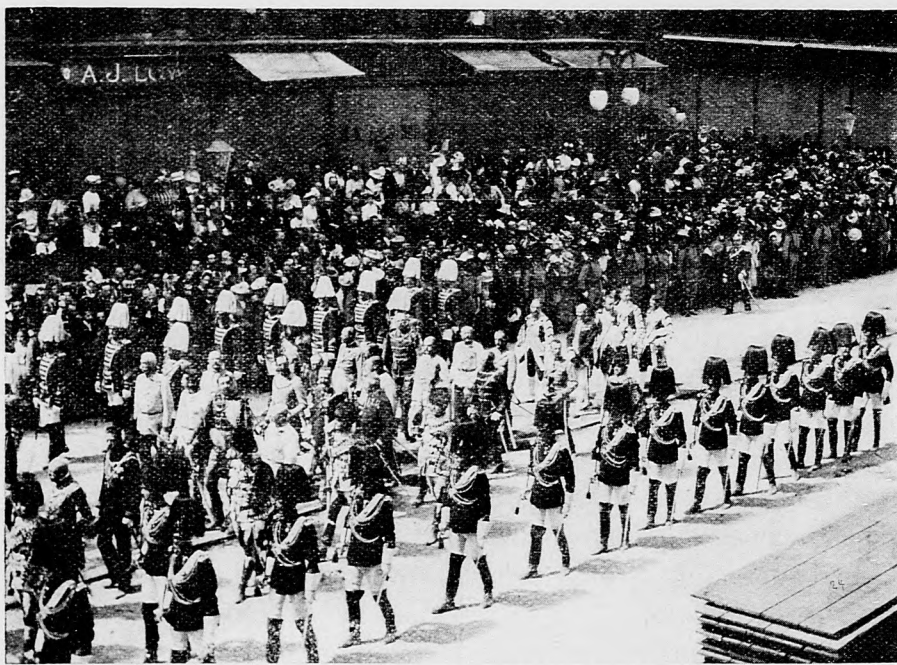
Vyrovnanie týchto základných podmienok je stále, ono má platnosť na vždy.

Lež pozostali ešte aj iné otáznе body vyrovnania, ktoré sú už neni stále, ači na vždy platné, asíce preto, lebo dľa

vývinu hospodárskeho môžu sa pomery naše alebo pomery Rakúska časom na toľko zmeniť, že následkom toho treba je znovu vyrovnávať sa dotyčne niektorých záležitostí. Tak n. pr. na spoločné (vojenské a zahraničné) útraty a na splácanie spoločných dlhov platí tak Uhorsko ako aj Rakúsko dľa istého, takzvaného kvótového kľúča. Tento kľúč sa ale mení dľa toho, ako ktorá krajina postúpila v «dobrobyte», to jest, koľko vy-

káže obratu obchodného a koľko porcií a potravných daní. Ako je známé, u nás v Uhorsku ukazuje sa veľký pokrok a veľký dobrobyt, lebo sa nám porcie na zázrak rozmnožily. Tento náš falošný dobrobyt, tú hladnú pýchu nášeho krajinského národohospodárstva museli sme zaplatiť tým, že nám ten kvótový kľúč povýšili. To jest,

ponevác liberáli chvastali sa, že krajina naša vkaždom ohlade postúpila, nuž za túto chválu trebanám platiť každoročne o 3 milliony viacej na spoločné výdavky, ako sme platili doteraz. Ustálenie tohoto kvótového kľúča tvorí teda tiež jednu, a to vážnu čiastku

Čiastka z viedeňskej processie na Božie Telo.

nášho vyrovnania s Rakúskom. Čo týče sa tejto čiastky vyrovnania, ako sme už spomenuli, s touto čiastkou boli by sme už vykoncovaní. Platíme o 3 milliony viacej, a je po paráde; však sme liberálni!

Väčšiu ťažkosť pôsobí vyrovnanie v záležitostiach tých, ktoré treba spoločným dohodnutím riešiť preto, že medzi Uhorskom a Rakúskom nieto colných poplatkov (mýto), kdežto Rakúsko-

Uhorsko oproti cudzím štátom tvorí jednotné colné územie. To jest, z Rakúska do Uhorska a naopak môžu sa dovážať i vyvážať plodiny hospodárske a výrobky priemyslové bez mýta, kdežto čez hranice vonkajších, nám cudzích štátov mnohé také články podliehajú colným poplatkom tak pri vývoze ako aj pri dovoze.

Z toho pomeru nášeho s Rakúskom a s cudzozemskom vyplýva to, že treba je nám poriadky si robiť v nasledovných záležitostiach: Po najprv, my máme v Uhorsku väčšie potravné dane, nežli sú v Rakúsku; keď ale predsa mnohé články (n. pr. cukor) dovážajú sa k nám z Rakúska, teda ten rozdiel medzi tou potravnou daňou, jedna krajina druhej musí si istým spôsobom vynahradiť. Ďalej, my vyvážame veľa rožného statku (mäsa) do Viedne; Rakúska vláda ale zaviedla prísne poriadky a dozorstvo nad tým vyvázaným statkom, tak, že zverolekári rakúski môžu našim hospodárom nemalých prekážok narobiť, a to k tomu ešte aj mnoho groší stojí. Rakúsko zase, ako zvlášťne priemyslový štát, lifruje do Uhorska rozličné dôrobky fabričné; uhorská vláda teda vydáva nariadenia aby v štátnych ústavoch našich nikde nekupovali rakúskych článkov, lež aby všetko zaobstarávali si len od domajších kupcov a fabrikantov. (Tak n. pr. papier, a všetky kancelárske potreby.)

A mnoho je takýchto a podobných záležitostí medzi nami a Rakúskom, ktoré tvoria tiež čiastku vyrovnania, a nad ktorými sa teraz naša vláda s rakúskou jedná, vlastne vadí.

Najťažšia ale a najväčšia záležitosť vyrovnania bude uzavretie mýtových smluv s vonkajšími štátmi. Rakúsko chce také smluvy uzavrieť s cudzími mocnárstvami, aby výrobky priemyslové podliehaly vysokým mýtam.

Tohoto následok by bol, že pri takých vysokých mýtach by nebolo možné dovážať také fabričné výrobky od inakiaľ, ako len z Rakúska, zkadiaľ dovážame si potrebné tie výrobky priemyslové bez mýta. Týmto spôsobom chce si Rakúsko zachrániť pred cudzozemskom svoje textilné (tkáčske) sklené, hudobné, porcellánové a iné fabriky. Pre hospodárske ale plodiny (múka, zbožie, dobytok) chce Rakúsko len nízke mýta preto, aby neboli Rakúšania odkázaní len na nás pri dovážaní potrebných poľnohospodárskych dôrobkov. Tohoto následok zase by bol ten, že my

by sme museli lacnejšie predávať Rakúšanom svoje zbožie, statok atď., aby sme mohli závodiť s cudzími štátmi, ktoré pri svojom veľkom vývine hospodárskom budú vstave tiež lacnu dovážať svoje dôrobky hospodárske do Rakús.

Tieto tu na krátko spomenuté záležitosti tvoria hlavné body toho vyrovnania, nad ktorým si teraz lámu hlavy obe vlády: naša i rakúska. Ako vidíme, ide to tu všetko zase len o našu kožu, a dokladáme, že málo jesto nádeje, aby naša liberálna vláda vedela a mohla naše hospodárske záujmy pri tom vyrovnaní dostatočne zachrániť.

Naši štatnici skladali nádej v tom, že v Rakúsku sú nepokojné, rozhárané pomery, kdežto u nás je neporušená liberálna jednota v politike, teda že bude ľahko vyrovnávať sa nám silným a svorným s tými rozvadenými Rakúšanmi. Ale táto nádej sklamala našich liberálov. Minister predseda Koerber je dnes pánom v Rakúsku, lebo všetky politické stránky budú ho podporovať proti vláde uhorskej. Česi ani nešuchnú teraz, lebo z takého vyrovnania, aké chce Koerber, mali by najviacej osuhu české fabriky.

Najnovšie idú chýry, že náš ministerpredseda zaďakuje radšej, než by mal prijať také vyrovnanie, ako to Koerber zamýšľa. Nuž my tomu predbežne neveríme. Ale keď si zaďakuje, nebudeme ho oplakávať, len to pripomenieme, že nielen Széll, ale všetci liberáli cakompak boli by mali už dávno zaďakovať. Asíce zaďakovať by mali ani nie tak pre to vyrovnanie s Rakúskom, ale zaďakovať by mali preto nevyrovnanie tu doma s ústavnými zákonami krajiny a pre tú nešťastnú politiku jejich liberálnu, ktorá je iba svevola, protiviaca za celému národu. Liberáli mali by sa najsamprv tu doma vyrovnaf s tým «zákonom, správom a s pravedlivosťou». Lebo ani Rakúšania sú nie takí sprostáci, aby nevideli dobre, čo sa to tu u nás robí a jaká je tá svornosť a väčšina našich liberálov. To je nie ani v Rakúsku žiadnou tajnosťou, že národ uhorský z celej duše svojej nenávidí liberálov, a že len svevoľa úrčdníkov a obchádzanie ústavných práv boly vstave sohnaf liberálom väčšinu mandátov. Nuž takej umelecke, chorej väčšiny a slávy liberálnej si nebude velice všímať Rakúsko a naša úbohá krajina môže Boha prosíť o lepšie časy, v ktorých podarí sa nám vyrovnaf najprv doma s

kresťanskými zásadami a spravdlivejším vladárením, potom sa aj so susedmi ľahšie porozumieme.

E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Delegácie.

Zasadnutia uhorských delegácií sa už zakončili a samo sebou rozumie sa, že sa rozpočet spoločných výdavkov bez všetkej prekážky odhlasoval. Ináč to ani nemôže byť, keď krome našich troch ľudových delegátov nikto temer nechcel sa ohlásiť proti návrhom len z tej bezzákladnej domyslenosti, že by snáď so smelším slovom milosť dvoru ztratíť môhol. V rakúskej delegácii išlo to už ostrejšie.

V rakúskej delegácii ozvaly sa silné hlasy proti vojenskému rozpočtu. Delegát Luksch z nemeckej ľudovej strany, hovoril za dvojročnú službu, za odstránenie cvičby rezervistov, proti prílišnému unúvaniu vojska počas horúčosti a proti surovostiam voči mužstvu. Škoda vlastne času a groša, čo stoja delegácie. Všetko, čo sa tu deje, je vopred dohovorené a tu hrá sa len komédia. Rečník a jeho strana budú žiadať menovité hlasovanie, aby sa konštatovalo, že požiadavky vojenskej správy nepovolili zástupcovia ľudu, ale tí, ktorí nemajú za sebou ľud, ktorí teda nemajú zodpovednosti. — Český delegát Kaftan dôvodil, že farchy neboly by tak citelné, keby vojenské kruhy šetrily city aj slovanského obyvateľstva monarchie; ponevác sa to nedeje, je tiež proti rozpočtu.

Voľba stoličných výborníkov v Žabokrekách.

Voličia žabokrekského okresu ešte dobre pamätajú sa na tú voľbu stoličných výborníkov, ktorá sa 1901 dňa 13-ho nov. v Žabokrekách tak previedla, že Gustáv Knogler, luterán a predseda voľby nedovolil ľudovej strane dôverníkov postaviť. Ľudová strana mala za kandidátov Augustina Budaváryho, farára šišovského a Theodora Jedináka, farára malo-hosfanského. Túto nezákonne prevedenú voľbu ľudová strana petíciou napadla. Ministerium v tejto záležitosti vyšetrovanie nariadilo, ktoré vyšetrovanie dňa 17-ho júna v Žabokrekách sa vydržiavať bude. Ku tejto príležitosti všetci voličia sú citovaní, ktorí pri tejto voľbe votum svoje oddali. Ľudová strana zničenie voľby po prvé preto žiadala, ponevác predseda Knogler voľbu nie o hodine 9-tej, ale už o 8 začal, po druhé preto, lebo ľudová strana oddala 158 hlasov, a pri počítaní hlasov predseda voľby len 134 hlasov konštatoval, ktoré na ľudovú stranu oddané byly.

Tam prítomní voličia ľudovej strany pod holým ne-

hom vlastnoručne nasledovné soznanie podpísali: «My nižepodpísaní voličia pred jakýmkoľvek súdom aj s prísahou hotoví sme potvrdiť a svedčiť, že dňa 13-ho nov. pri voľbe také cedulky sme volebnému predsedovi oddali, na ktorých tieto dve mená byly napísané: *Budaváry Ágoston, Jedinák Tivadar*».

A preto, keď dňa 17. júna v Žabokrekách pýtať sa, vás budú, že na koho ste hlasovali, nie to hovorte, že na ľudovú stranu, ale to hovorte, že ste hlasovali na Budaváry Ágostona, a na Jedinák Tivadara. A jestli z vás niektorý tieto mena nevedeli by dobre vypovedať, tak nech si tieto dve mená napíšu na papier a predsedovi vyšetrovania odovzdajú s týmito slovami: ja som s takouto cedulkou hlasoval.

Tu musím pomerkovať, že aby sa nikto nedal od liberálov k tomu podplatiť, alebo nakloniť, že aby 17-ho júna ináč svedčil, jako 13-ho novembra hlasoval, lebo kto by sa túto faloš opovážil urobiť, ten ľahko aj do kriminálu prínde. Teda len pravdu hovoriť, čo aj pod prísahou soznať musí každý. To písmo, ktoré 13. nov. tam pod holým nebom na tom malom stolíku podpísali je v rukách vrchnosti, a odtajíť nebude môcť nikto, že by to nebol jeho vlastnoručný podpis. Krajinský výbor ľudovej strany túto záležitosť nenechá tak; po vyšetrovaní žiadať bude prisne potrestanie tých, ktorí voľbu previedli na výstrahu iných liberálov.

Proti železám u vojska.

V rakúskej delegácii *Conca* podal návrh, aby sa trestanie vojakov takzvanými «krátkymi putami» a tomuto podobné «vyviazanie» sotrel. Vojenský minister *Krieghammer* ale osvedčil, že tieto tresty sú nie škodlivé zdraviu, i preto že majú sa len aj naďalej ponechať u vojska. Ale pán minister nevedel presvedčiť väčšinu delegátov a tak stalo sa, že 35 členov hlasovalo za návrh *Conciho* a len 17 proti nemu. — Z toho by nasledovalo, že vojenský minister mal by dľa tohoto rozhodnutia delegácie aj pokračovať a menované prisne tresty zrušiť. Delegát *Conca* osvedčil, že bude prisne dozorovať, aby sa to rozhodnutie aj skutočne previedlo.

Cirkevný kongress Srbov.

Naši srbskí staroverci majú samosprávu cirkevnú, to jest, sami riadia si záležitosti svoje cirkevné. Vláda má len toľko práva voči nim, že na jejich cirkevné sjazdy (porady) vyšle kráľovského kommissára, ktorý môže prekaziť ďalšie pojednávanie kongressu, jestli by sa tam dačo proti záujmu štátu prednášalo a pretriasalo.

Teraz vydržiavajú si Srbi tiež taký kongress, na ktorý poslaný je za kráľovského kommissára *Belo Tallian*, ináč podpredseda snemu krajinského. V *Karlovići* prijali *Talliana* s vojenskou hudbou, ktorá zahrála «*Gott erhalte*» *Pripis* kráľovský, ktorý svoláva kongress a vysielá *Talliana* za kráľ. kommissára, prečítali napred po maďarský, potom hneď po srbsky. Keď vzdialil sa kommissár, *Đuro Koššović*, člen kongressu a nádejný podpredseda tohože protestoval proti tomu, že *pripis* kráľovský čítali v reč

maďarskej, bo že úradná reč srbského metropolitu je srbská.

Pri hostine na to nasledujúcej povedal Tallian zdravicu, v ktorej pochvalne spomína vlastenectvo Srbov. Ako dobrých vlastencov uhorských uvádza z dejín viacero Srbov, medzi inými Títa Dugoviča, Andreja Dugoniča aj Alexandra Petófiho. (Poznamenaj nútne, že Petófiho otec Petrovič bol skutočne Srb, a matka, Anna Hruzova, bola Slovenka z Turca, evanjelička, a za chlapčerstva malý Alexander Petrovič confirmovaný bol v Budíne u slov. ev. kňaza a je aj po slovensky zapísaný. Za to ale Petófi úplne pomaďarčil sa na toľko, že sa za iného ako za Maďara považovať nemôže.)

Francúzsko.

Poslednie voľby vyslanecké, napriek rozličným kľamom, násilníctvam, zosilnily stranu konzervatívo a nationalistov. (Sú to strany mierného kresťanského smýšľania.) Následkom týchto volieb vláda Valdeck-Rousseou-a padla. Predsedom novej vlády stal sa Combes, ktorý však verejne osvedčil sa, že smer protikatolícky neopustí, ba v ňom ešte horlivejšie pokračovať chce. Zvlášte proti kongregáciám (t. j. proti rehoľníctvu) povedie nové ministerstvo ešte rozhodnejší boj. — Francúzski socialisti usniesli sa, že túto novú vládu ešte väčšmi budú podporovať ako vládu predošlú.

Položenie katolíkov vo Francúzsku teda predbežne nepolepšilo sa. Že sa pomery v katolíckom Francúzsku tak ďaleko zpotvorily, to musí mať tiež svoje zvláštne príčiny. — To je pravda, že na pr. katoľ. duchovenstvo už od rokov veľmi príkladne konalo si svoje úradné povinnosti v chrámoch, ale do iných životných otázok sa kňazi francúzski nikdy nestarali. Z jejich príkladu učí sa môžeme, že náboženstvo, utiahnuté od života a skryté medzi múry kostolov je samo sebou veľmi vznešené síce, ale ono, to utiahnuté náboženstvo nezodpovedá dnešnej dobe. Náboženstvo nesmie ostávať len samo pre seba, ale ono má účinkovať a preniknúť všade, teda nie len v modlitbách a spevoch má sa nám javiť, lež aj na poli spisby, novinárstva, umeleectva, politiky, kupectva atď. A v týchto svojich ďalších účinkoch má čerpať silu zo seba ale nie opierať sa na priazeň a podporu vrtkavej moci vlád.

Mier v južnej Afrike.

Bývalý predseda republiky Transvaalu, starý Krüger, ktorý sa už od dávna v Europe sdrzuje, nesúhlasí s uzavretím mieru. Za to ale ostatní vodcovia Iudu a vojska transvaalského usilujú sa uspokojiť národ a medzitým čím viacej výhody získať preň so strany Angličanov. Na miesto zápasu so zbraňou, povzbudzujú svojich k novému zápasu za hmotný a duševný dobrobyt.

Všetky europejské noviny súhlasia v tom, že to víťazstvo a pokoj kúpilo si Anglicko za veľmi veľké peňažné obety a s tým aspoň s čiastky napravilo tie ukrutnosti, ktoré anglickí vojaci popáchali na nevinných Búroch.

V Transvaale teraz už jedno za druhým poddávajú sa generáli a skladajú zbraň. V Londýne a v celom Anglicku panuje nevyslovná radosť. Teraz už všetko oslavuje vojvodu anglického Kitchenera a ešte väčšmi kráľa Edvarda, lebo jeho rozhodná vôľa bola to, za akúkoľvek cenu uzavrieť s Búriami mier.

Že či ale Angličania zadržia, alebo ako dlho zadržia podmienky mieru, to je veľmi pochybná otázka.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Po prázdninách svätodušných sišli sa páni vlasti-otcovia, na prvé zasadnutie, ktorého hlavnejšie body podávame v nasledovnom :

Ministerpredseda Széll predostrel návrh zákona o kvôte, ktorým prispievanie na spoločné záležitosti ustáľuje sa pre Uhorsko v 34.4% -och, pre Rakúsko v 65.5% -och. Na tento cieľ v prvom rade obráti sa celý čistý dôchodok zo spoločného kolného územia. Toto ustálenie kvôty má byť platné do konca decembra r. 1909.

Minister náboženstva a verejnej výučby dr. Wlassies predostrel snemu návrh zákona, v ktorom prosí 10 mill. korún na stavbu nových budov pre budapeštianskú techniku. Stavebné práce majú sa započat ešte tohto roku a na tieto práce dostane ministerstvo predbežne jeden million korún. Stavba novej techniky má sa skončiť najpozdšie do roku 1911. a trovy každoročne počnúc od r. 1903. ministerstvo vezme v svojom rozpočte medzi položky na investície.

Minister honvédstva barón Gejza Fejérváry predostrel návrh zákona, v ktorom prosí od zákonodarstva 5,400.000 korún na zaopatrenie 56.000 opäťovacích pušiek a 550 opäťovacích karátinov, ktoré sú ešte potrebné pre landšturmistov. Obnos má sa zaokrúť z pokladničných hotovostí.

Ljubomír Pavlovič vyzval ministerpredsedu, kedy už odpovie na jeho interpelláciu v otázke svolania srbského cirkevného kongressu. Že kongress bude svolaný, o tom nepochyboval, ale chce mať záruky, že kongress nebude hatený v tom svojom práve, že si sám ustáli spôsob pokračovania a práce.

Výkriky s krajnej ľavej strany: «V mene koho hovoríte?»

Pavlovič: Menom srbského Iudu!

Michal László: Len v svojom mene. Taký burič vždy stojí len osamele.

Ministerpredseda Koloman Széll osvedčil, že v otázke kongressu bude pokračovať tak, ako to zákon predpisuje. Suverenitu štátu nespustí so zreteľu a poriadok práce kongressu nebude taký, aký by Pavlovič chcel mať. Koruna má už dotýčnú predlohu a kongress dostane ju od kráľ. komisára. Pavlovičovi neodpovedal, lebo keď kongress je už svolaný, a teraz prosí odvetu vziať v známom.

Pavlovič odvetil, že takú odvetu neberie v známom, ale snemovňa to urobila.

Prošba k vlct. čitateľom «Krešťana».

Toľko rázy obracia sa chudoba k dobrosrdečným kresťanom a čitateľom milého «Krešťana», že my, maločaušanskí obyvatelia so žalosťou myslíme, že prameň milodarov docela vyčepnaný jest, veď dobrodincom tiež len málo sa ujšlo z hmotných darov. Ale pri tom všetkom nádej skladáme vo Vás milé duše kresťanské, že vyslychnete poníženú prosbu našu a s ochotnosťou prispejete nám k pomoci s čím získate u Boha a u Matky Krista požehnanie a milosť, u nás však úctu a večitú pamiatku.

My maločaušania usniesli sme sa na tom, že k úcte preblahoslavenej Panny Márie kaplnku vystavíme, kde chválu budeme dávať Všemohúcemu za dobrodenie, Jeho sväté meno o pomoc volať, najmä ale Matke Kristovej obeť ukazovať skrze modlenie svätého Ruženca. Ale aby sme úmysel náš, ktorý doista Bohu milý je, uskutočnili, k tomu aj málo nás je, ba aj nadmierou chudobní sme. Preto obraciame sa k Vám milé duše kresťanské, ktoré to málo, čo od Boha máte, toľko rázy podelili ste medzi tých, ktorí k Vám o pomoc volali, buďte milosrdní a ráčte venovať na svätý cieľ almužnú, ktorá v podobe Božského požehnanja, skrze modlitby naše mnohonásobne Vám vynahradená bude. O vyslyšte poníženú prosbu našu! Doprajte nám tej radosti, aby obec naša zdošená bola s posvätným miestom, kde aj za Vaše dušné spasenie modliť sa budeme. Hoc aký malý dar tak prijmeme, akožto znak braterskej lásky a úcty oproti Matke Božej. My ale z hĺbiny srdca povieme: Pán Boh zaplať a požehnaj stonásobne.

Milodary ráčte na veľactenú Redakciu «Krešťana» zaslať.

V mene Boha

V Malej-Čauši, 1902. mája 28-ho.

Ján Hanko, rychtár. Michal Matjaško, podrychtár.

Jozef Uhljar, prisazný.

Zelené hnojivo.

Naši gazdovia sami to už zkusili, že keď do ďateliniska v jaseňi zúhoreného zasejú zbožie alebo zasadia zemiaky, že sa obidvoje vydarí. Hovejú tej zkušnosti, že ďatelina napraviť zem, ale príčinu, prečo ju napraviť, nevedia. Aj to už podajedni zkusili, že keď nie holé strnisko ďatelinové zúhoria, ale podrastlú mláďzu ďatelinovú, že vtedy vraj lepšie poznať účinok ďateliny na zbožie.

Túto zkušnosť objavil v rokoch 80-tych Schulz, hospodár lupitzký v Nemecku. Dokázal, že rastliny motýľokvetové, ako lupin, lucerna, ďatelina, hrach, vika atď., slovom strukoviny, zlepšujú pôdu tým, že dusík (nitrogén) berú z pove-

tria, keď ho v pôde nemajú nadostač. Svoje tvrdenie dokazoval svojimi 15-ročnými pokusmi s týmito rastlinami na pôdach piesočnatých, na dusík chudobných. Do nich sial tieto rastliny a hnojil ich len fosforovými a draselnatými hnojmi, maštálnym nikdy, a vždy mal ten istý výsledok, že po nich zasiaté stebelnaté rastliny urodily sa vždy krásne. Tak prisiel na to presvedčenie, že ku vzrastu svojmu každá rastlina potrebuje dusík, teda i ďateliny, a keď ho tieto v pôde nedostávajú toľko, aby vyžily, musia si ho z povetria zadovážiť, a tak tieto rastliny z povetria svobodný dusík nashromažďujú do koreňov a tak tieto rastliny pôdu obohacujú dusíkom a preto sa i po nich stebelnaté rastliny, ktoré len z pôdy berú dusík, dobre daria.

Začaly sa robiť pokusy, a tieto všetky daly jemu za pravdu. Konečne Hellriegel, ktorý robil zkušky v hrncoch so zemou celkom zneplodnou, sterilisovanou, dosvedčil, že Schulz má veru pravdu, lebo tieto rastliny pekne mu rástly v zemi, ktorá mala iba toľko dusíku, aby prvé klíčky rastliny mohly vyžiť, pokým sa troška vyvinú. Z počiatku byly žltkavé, ale keď sa vyvinuly do tretieho, štvrtého lístka, ozelenely a vyrástly pravidelne. Skúmal potom korene týchto rastlín, a tu našiel, že majú na koreňoch väčšie-menšie bubľčky, pupence, v ktorých nachodily sa nepočtené bakterie, a síce bacillus radicecola, a že tieto bacilly svobodný dusík povetra obracajú na dusík organicky viazaný. Tak teda Hellriegel otázku celkom rozlúštil a zkuškami s rastlinami, v črepoch pestovanými, dokázal, že tieto rastliny možno celkom bez maštálneho hnoja pestovať, a len keď sú v piesočnatej pôde, treba im dať fosforového hnojiva a drasla; sú-li v hľinačkách, len fosforového hnoja, a týmto dal základ ku hnojeniu pôdy zelenými trávami, ktoré berú dusík z povetria. Preto zelené hnojenie pôdy je nič inšie, ako pestovanie rastlín na roli, ktoré dusík z povetria berú; tieto rastliny, keď sú v kvete, treba zorať, a tak je roľa pohnojená.

Vyskytla sa druhá otázka: keď je teda tak, či všetky takéto rastliny rovnako shromažďujú dusík do pôdy a dusík z povetria: vlčie bôby-lupiny, a síce belavý (po maďarsky: csillag fürť, *Lupinus angustifolius*), žltý (*Lupinus albus*). Z týchto rodov najlepší je lupin belavý. Po nich už i našim roľníkom známy bôľhoj *Anthyllis vul-*

neraria, nyúlszapuka, Wundklee, hrach, vika, lucerna, datelina ssajú z povetria dusík. Tieto rastliny, keď majú v pôde hojnosť drasla a fosforovej kyseliny a dusíku len tolko, čo by, keď zídu ich útle rastlinky, mali prvú dusíkovú výživu, dokým dačo odrastnú, zvedadia sa; potom si ony samy zadovávajú dusík z povetria. Rozumie sa samo sebou, že keď ony majú v zemi dosť dusíku, odtiaľ ho berú. Toto nám ukazuje, že tieto rastliny hnojíť maštálnym hnojom je zbytočné, po prvé preto, že dusíku, ktorého najviacej nachodí sa v maštálnom hnoji, vedia si z povetria zadovážiť, po druhé, že strojený hnoj lacnejšie padne, tým viac, že čo stojí vývoz hnojá, za to si my kúpime fosforového a dráselnatého tolko, že nie sme v stave dať im tolko z týchto látok, nachodivších sa v maštálnom hnoji. Z «Hospodárskej Nauky».

Poznámka. II. dielo «Hospodárskej Nauky» od Andreja Bázika vydá Spolok sv. Vojtecha v jeseň. Zatiaľ s dovolením p. pôvodcu uverejníme daktoré odseky z jeho novej práce.

BESEDNICA.

Do hôr.

No, čož' porábaš, milá stvora hôr,
koncom starostí, prác jara?
Živá si, čerstvá, bujará,
či snáď fa čierny smútku kryje flór?

Vyšla si z útrap bôlnej nemoce,
zdravý je už duch i telo?
Ach, úfam, dýchaš veselo,
srdiečko tvoje hodro trepoce.

Vidím fa, citná dcéro prírody,
v perestom kochať sa kvete.
Myselnosť kúzla, sny plete
pri nezábudkách žblnkotnej vody.

Počúvaš v chrasti trilkot slávika,
kukučky ohlas, drozda hvizd,
šuchor vetierka, listia švist,
čo nútro blaží, dojmom preniká.

Spáčiš drn vypkať srnky mladé plachú.
nad ňouž čmel brnčí, klukoroh:
veverku hopkať po boroch,
čulého zajka páliť v postrachu.

Zrakom sprevádzaš: jarabý motýľ
ako sa blyští v úslni;
roj veľielik radosť, slasť plní;
z kališkov, snetiev mnoho, mnoho tyl.

Požívaš vôňu, balsamový vzduch
v smrekov i jedlic, krov tichu.
Neznáš hurt, klam, šud, pletichu,
iba svet krásy, sladkých malby túh.

Schytíš margitku i šklbeš, trháš:
ľúbi ... neľúbi ... ľúbi ma ...
Oheň ti sála očima,
do rojčenia víd, plánov sa vrháš.

Dumáš o teplom, rodinnom krbe,
stavias manželstva vlúdny chrám,
kde nevyhasne lásky plam,
klud, svornosť, šťastie osud nezdrbe.

Nuž, stavaj, stavaj, dobrý Boh ti daj
spln vrúcnej žiadby, nádeje;
Milosti slnko ať hreje
budúca tvojho požehnaný raj. *Dlh. Poľský.*

perestrý = pestrý, drn = pažit, mlad = mladé, klukoroh = orrmányos bogár, snetva = konár, tyf = tučnieť, pleticha = intriga, margitka = margarethenbiume, rojčenie = ábránd, vida = idea, klud = pokoj, zdrbať = zbíť.

Bruchomluvec.

(Z francúzskeho.)

Obec Krnčiarovce je chytré hniezdo klebiet a ohovárania; tam je každá huba trubou, každý obyvateľ ozvenou. Keď ráno dakomu pošepkáš dačo, buď istým, že to bude večer vedieť celá dedina.

Jestli v Krnčiarovciach bývaš, tak nepožiadaj nikdy o pomoc súseda tvôjho, lebo tam nikto nemá času susedovi svojemu ku pomoci prispieť; ale jestli na ulici dakto hlasnejšie zareve, to tam vtedy nechajú všetci práce svoje, a halló! bežia ku bránam; lebo máš vedieť, že Krnčiarovčania sú natoľko zvedaví, na kolko aj klebetní a posmešní a času majú vždy dosť, okrem bys ich o pomoc požiadaj.

Jedného krásneho jasenného popoludnia sedela pred domom istá Kačena Iskrových a obšívala mužov kabát. Zrazu odmrští svoju prácu a beží na ulicu kuknúť, kam sa tak ponáhla jej susedka Oršula Drahošova. A hľa, vidí celý huf detí, mužov a žien hrnúcich sa s dolného konca, a v prostriedku nich jedného medveda, vedeného od medvediar. Medvediar bol oblečený v jednom čiernom dlhom kapute, do ktorého by bol mohol aj hofera vziať. Z pod tohoto mu bolo vidno rozškľabanú špinavú košelu, zastrčenú za nohaviciami, z ktorých mu samý evancor visel. Čížmy mal dobré, len podošvy mu chýbaly; hlavu mal prikrytú šedým klobúkom, ktorý už dávno nemal strišky.

Vyprevádzal ho jeden vyhľadovaný chlapec stiskajúc bolestne gajdy.

Ako prišli pred hostinec Dúvida, medvediar kázal svojemu medvedovi na dve nohy sa postaviť; potom mu nad hlavou švihajúc prútom, začal medveď tancovať. Môžeš si predstaviť čitateľa, radosť Krnčiarovanov, a jak sa chutno smial celý huf.

Priam bol v hostinci jeden žartovný bruchomlúvec, ktorý túto komédiu videl. Používajúc túto príležitosť, chcel si s Krnčiaranmi urobiť žart. Vyšiel medzi divajúcich sa, a používajúc ten okamih, keď prestaly gajdy, takto pravi ku medvediarovi.

— Váš medveď rozpráva, pravda?

Medvediar nazlobený, pravi: Opýtajte sa ho, a budete vedieť.

Bruchomlúvec len toto žiadal. Pristúpiac k medvedovi, osloví ho:

— Ty tak tancuješ, ako dáky mládenský rychtár, za čo ňa chválím. Z kaďe pochádzaš?

Jeden hlas, ktorý sa zdal z medveďa vychádzať odpovedá:

— Z bosnákých vrehov.

Nechcem opisovať prekvapenie Krnčiarovanov, ktoré ňa na toto zachvátila. Vybehol ešte aj Fújkár s Fičom, ktorí sa dohadzovali dnu o mešci sv. Štefana kráľa maďarského.

Ďalej osloví medvediarovho macku ten pán:

— Ty si tuším smutný?

Odvetí medveď: Toto jasenné povetrie, mi je príčinou, a potom už som zunoval to zlé zachádzanie môjho pána.

— Snáď zle s tebou zachádza?

— Horšie nežli kováč s nákovou. A za odmenu ho dakedy zjem na raňajky, miesto burgundskej repy.

Na tieto slová sa celý huf rozbehol na všetky strany sveta, čomu sa chutno smial náš bruchomlúvec z hostince, hľadiac na tichého medveďa jako si odľukuje. Ten deň večer sa celá dedina išla ku hostincu, a sa rozprávali o dnešnej udalosti. Keď už rozličné hlúposti potrepali, bruchomlúvec im chcel vec vysvetliť, ale tí ani za nič mu veriť nechceli. S pohoršením odvetila mu baba Friná:

— Nech takéto rozprávajú detom, ale nie skúseným ľuďom. Nedarmo píše kalendár, že troma dňi predkom alebo zadkom v auguste veľká premena sa stane!

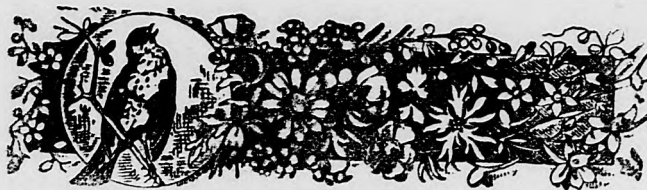
Bruchomlúvec im chcel vec dokázať skutkami, ale tí ani počuť nechceli, lež celí naľakani sa porozehádzali.

A. I.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlu predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany pošahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môže urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

CHÝRNIK.

Stav saského kráľa. Z Draždian oznamujú, že saský princ Fridrich August i s manželkou prišiel do Sybillenorthu, kam odcestovali aj ostatní princí a všetci ministri, lebo stav saského kráľa Alberta je veľmi povážlivý a obávajú sa katastrofy. Na prípad smrti kráľovej prince Juraj, otec princa Fridricha Augusta, prevezme panovanie, lebo vzdor svojmu vysokému veku je ešte silný a jarý. Včúľ mali zakľúčiť sessiu saského snemu, ale vzhľadom na povážlivý stav kráľov odročili to na neistý čas. Náš kráľ a cisár Vilhelm dostávajú denne viackrát telegrafická zprávu o priebehu choroby saského panovníka.

Spoločný minister vojny barón Krieghammer dňa 5-ho júna tu v Budapešti svätill svoje 70. narodeniny, z ktorej príležitosti tak z vojenských jako i y parlamentných kruhov dostal veľmi mnoho gratulácií.

Dedič nemeckého trónu v Južnej Afrike. Z Londýna oznamujú: «Birmingham Post» dozvedá sa z Berlína, že cisár Vilhelm svojho najstarsieho syna, dediča trónu princa Fridricha Vilhelma poslal chce do Južnej Afriky, aby si tam obzrel tie miesta, kde sa odohraly významnejšie bitky anglicko-búrskej vojny. Princa na tejto ceste sprevádzal má viac výtečných generálov a menší štáb.

Prvé narodeniny kňažny Jolandy. Malá dcérka talianskych kráľovských manželov, kňažna Jolanda 1. júna mala svoje prvé narodeniny. Vtedy jej minul totiž jedon rok. Z príležitosti tejto ministerský predseda Zanardelli tlumočil kráľovskému páru blahoželaní vlády. Deti útulne pomenovanej od Jolandy dostaly od kráľovnej po darčeku.

Gróf Eugen Zichy na Čiernej Hore Černohorský panovník Nikita vo veľmi srdečnom liste pozval grófa Eugena Zichyho na sobáš svojho syna, kniežata Mirka so slečnou Natáliou Konštantinovičovou, ktorý odbývať sa bude v Cetinji dňa 12. júla. Gróf Zichy ukázal tento list zahraničnému ministrovi Goluchovskému, ktorý za veľmi správne uznal, že gróf toto vyznačujúce pozvanie prijal. Gróf Eugen Zichy teda vo skvelej uhorskej gále a so zodpovedavým sprievodom zúčastní sa na cetinjskom veselí a dľa starého uhorského zvyku prinesie aj dar mladému páru

Za klerikov budú prijímať v Ostrihome študujúcich zo VI—VIII. triedy dňa 1. a 2. júla. Chudobnejší žiaci dostanú na ten čas zdarma byt i chovu v seminári, jestli u osv. p. rektora vopred sa prihlásia.

Sviatok Cyrillometodejský bol slávený v celom Rusku, ako sviatok slovanský. Dňa 24-ho mája byly slávnostné služby Božie v chráme Kazauskom v Petrohrade, ktoré usporiadal Slovanský spolok. Služby Božie konal

metropolita arcibiskup a dvaja biskupi pri assistencii početného duchovenstva. Pod službami Božími bolo také množstvo obecenstva, že zaujalo i celý priestor pred chrámom.

Študentský kongress. Na trovy internacionálneho študentského kongressu, ktorý bude tohto leta v Pešť-Budíne, povolil minister Vlassics 25.000 korún.

Nešťastie. Zo Skalice nám píše od 2. júna: Po tieto dni kúpali sa tunajší gymnastí v takzvanom «Černém

patričným vybral sa po slamu do Spiša a nocoval s inými «na Mýte» v Mikuláši, v noci sa však ztratil a odtedy ho živého nikto nevidel. Vylovená mrtvola má na čele hlbokú ranu a vrchnosť teraz pátra, či nejedná sa tu o nejakom zločine.

Zabil matku. V obci Baráti (vespvmiská stolica) viedla istá vdova Gajdošová celkom zjavný pomer milostivý z istým Purim, ktorý ešte i za života nebohého Gajdoša slúžil u Gajdošov jako kočiš. Keď toto zbadal sedemnásťročný syn Gajdošov, robil preto veľké výčitky na matke svojej. Nedávno ale prišlo medzi nimi preto k hádke tak, že, konečne matka osvedčila synovi, že matka vezme si za muža kočiša Turina, a že ak sa to synovi nebude páčiť, tak že môže vystúpiť z domu. Raz ale zazrel syn cez oblok ako matka sa láska s kočišom, syn schytil pušku, ktorú si bol od svojho strýka vypožičal na strílanie psov, škodníkov poľa, tu naraz cez ten oblok zastrelil najprv matku, a potom jej milenca. Po tomto sa hneď oznámil sám súdu, kde tvrdil, že chcel zastreliť len milenca, ale prvý jeho výstrel zastihol matku a tak potom zastrelil aj kočiša.

Chytili kdstolného zlodeja. V Kluži chytili zlodeja pri «práci», práve ako vylamoval pušky v kostole unitárov. Zlosyn volá sa Kolla a bol už i trestaný pre krádež. Policia myslí, že Kolla je náčelnikom bandy, ktorá v Kluži vylámala a olúpila už viac sklepov a miestností.

Z Liskovej nám píše: Že po tieto dni utopil sa istý Ján Karlík vo Váhu, keď išiel svoje kone napojiť, s ktorými si stal na breh, pretože ale breh sa mu zrútil, tak chudák nešťastlivo padol aj on do vody a sa utopil.

Vlastenci. V Arade detektívi uväznili Jána Takácsa, úradníka pri finančnej direkcii marošvársrheľskej. Je kurentovaný pre početné zlodejstvá. —

Béla Hideghéti-Bittera, redaktor vidieckej «vlasteneckej» muchotrávky «Erdőhegy és Vidéke», zmizol. Sobral so sebou príjmy koncertu, usporiadaného na pomník kráľa Ladislava, a zanechal kopu dlžôb. Oba vlastenčili a mardarisovali nešeredne.

Ruský Methusalem. V obci Petrove pri Simferopoli v Rusku žije muž menom Višnevskij, ktorý má 126 rokov. V susednej obci Barabanovke žil do nedávna sedliak Sazepe, ktorý dosiahol 140 rokov a ako náruživý hudbník zomrel s husliami v rukách.

Výbuch sopky. Z Fort de France oznamujú, že sopka Mont Pelée zase je v činnosti.

Obrázky z rytierskych hier: Gróf Sigfrid Wimpfen.

jazeri» a pred očami viacerých utopil sa jeden z nich, nadaný žiak III. gymnasiálnej triedy a syn J. Kristeka, skalického občana a obuvníka.

Boj proti cigarettám vedú v Amerike, menovite preto, aby mládež odučili kúriť cigarety. V Chicagu musí mať trafikant zvláštne povolenie cigarety predávať a nesmie to byť na 200 metrov k škole. V niektorých štátoch je to vôbec zakázané, a v Kanade nesmie žiaden mladík do 18. roku cigarety ani len pri sebe nosiť.

Mrtvola vo Váhu. Z Lipt. Sv. Mikuláša oznamujú: 2. júna pri Bešeňovej vytiahli z Váhu jednu mrtvolu jedného chlapa z Osady. Pri vyšetrovaní zistilo sa, že

Izby pre nemocných zo skla. Vo Filadelfii zariadili vzornú nemocnicu pre suchotinárov, ktorá bude mať izbičky zo skla, do ktorých bude celý deň svietiť slnce (záclonami zmiernené) a krem toho budú do nich hnať kyslík (oxygen). Vdýchanie kyslíku, povetrie bez všetkých

Albertovi Müller, Budapest, V. ker. Vadász-utca 42/L poslala, ktorý nasledujúce znel: Mnohé roky som chorela, všetko možné som probovala, každý domáci liek som užívala bez toho, žeby veľkým bolestiam mojím bolo pomôžené bývalo. Ani jest som už nevládala, žalúdok

Obrazky z rytierskych hier: Arciknieža Jozef August.

bakterii a slnečné svetlo hojí suchotiny, jestli sú ešte len v začiatku. Bárs by to aj u nás tak bolo.

V století tomto najvýtečnejší a na povšimnutie hodný vynajdený, bezpochyby neprevýšený «**dvojnásobno-elektromagnetický kríž R. B. N. 16867**». Radosť nám spôsobuje, keď jeden poďakujúci list môžem uverejniť, ktorý list jedna — bola nemocná — k vynálezcevi pánu

moj nič neprijal, ukrutné chrbové bolesti, klanie, dýchacie ťažkosti, klopanie srdca, hučanie uší som trpela, od bolesti som celé noci nemohla spať. Všetko toto sa minulo a chvála nebesiam som zdravá. Jejich elektro-magnetický kríž R. B. N. 86967 vyslobodil. Nech prijmu za jejich vynález moju srdečnú vďaku, lebo nekonečne šťastlivá som a od ukrutných bolesti som vyslobodená. — S úpňou úctou v Nemeckých-Zámkoch, Mária Wellinger.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natolko známy a oblúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Krešťan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Krešťana» čo možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý poznať a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykorisťujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krešťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Pút' na Maria Remete.

15-ho júna pojde processia z chrámu pp. Františkánov na Maria Remete (za Buďinom). Pútnici sa dostavia 15-ho júna ráno o 6 hodine do chrámu pp. Františkánov. (IV. okres.)

A. Rösler, spevár.

L'udový rozhovor pod jatkami.

— Daj Pán Boh dobré ráno kmoterko!

— Pán Boh daj aj vám — podakoval sa Ondrej Zákova svojmu kmotrovi Svorkovi.

Svorka: Odkiaľ že idete?!

Zákova: Ale bol som v spolku na pohár vína. Ale kmoterko, však sme my Chtelničania predsa len šťastliví, keď máme už ten «Potravný Spolok». Človek dostane v ňom všetko poriadne, obzvlášte toho pohár trúnku, aspoň si môžeme lepšieho vypíť, kdežto predtým musel byť človek so všetkým odkázaný len práve na tých židov.

Svorka: No kmoterko, vy mňa už zas napálite s tými vašimi spolkami, už zas začínate. To je predsa čudné, že kedykoľvek sa sídem s vami, vždy mi len o tých spolkoch rozprávate a ich chváľite, jaké sú tam lacné trúnky a všetko poriadnejšie ako u tých židov. No veď keď idem dakde židovi, nuž aj tam dostanem tak lacný ten trúnok jako aj v tom spolku a môžem piť koľko sa mi páči, kdežto v tom spolku človek sa musí ešte na pozore mať, aby sa neopil. Ba čo viac, ani tým kňazom nemôžeš tam tak nadávať ako u toho žida, kdežto u žida môžem robiť čo chcem keď si vypijem; tam mi žiaden nerobí prekážky.

Zákova: Že teraz dostane aj u žida tak lacno jako v spolku, to má svoju príčinu; židia dávajú lacnejšie preto, že by mohli čím skôr náš spolok zničiť. Stavím sa,

že keby náš spolok zaniknúť, hneď by to šlo všetko po starom.

Svorka: Ej kmoterko! Vy sa jakosi nemôžete spriatelíť s tými židmi, ačpráve oni sú tak láskaví a prívetiví k nám. Vidíte, jako mňa len privítajú keď dôjdem k daktorému; a to tiež viete, že sú oni tomu spolku nášmu nie tak protivní, lebo však viete, že keď naši potrebovali sud na víno, išli k židovi a ten im ho aj požičal.

Zákova: Kmoterko, vy sa čudujete na tom, že sa ja nemôžem spriatelíť so židmi. No, na tom neni ešte nič tak zvláštneho. Nuž, veď vy dobre viete, že ja som krešťan, teda čo by sa ja priatelil so židmi, keď vidím že sú oni tí najväčší nepriatelia naši. Že sú takí láskaví, tak láskaví, to sa oni len pretvárajú. Že nám sudov požičali, to je pravda, len že nám ich najsamprv vyhanslogovali, a to tuším s karbolom, čo však iste tvrdiť nechcem.

Svorka: Kmoterko, nahliadam, že máte pravdu, ponevác som to zkusil pri tých našich volbách, jako sa každý liškál za toho liberála, že by bol aj dušu položil. No ľutujem, že som tak zastával tých židov. Ale však viete, že aj ja som bol ľudák a nám ľudákom židia s liberálmi všetko napriek robili.

Teda kmoterko, prečo to tí liberáli tak robia?

Zákova: Preto kmoterko, lebo tí liberáli majú dvojakú politiku; štepenú a obyčajnú, a preto aj nás vo všetkom hatia, ponevác chcú našim kňazom ich právo odobrať. Áno, liberáli nám chcú to ukázať, že Boha nepotrebuje.

To ich mrzí, že nad ľuďmi ešte o mnoho väčší pán panuje, ktorého sa každý poriadny človek bojí a viac ako na nich všetkých drží.

Svorka: To je pekne, začali sme si o spolkoch a došli sme k politike. No, ja sa len čudujem, prečo ten civilný sobáš vykotali a teraz tak žiaden osoh z neho nemajú, ale vždy len milliony ročitej škody.

Zákova: Hm, čo by ich to aj tisíc ráz toľko stálo, oni to vďačne dajú preto, že to je tá liberálna reťaz, s ktorou nás ako svojich otrokov chcú na veky uputnávať.

Vidíte teda kmoterko! Aj od tohoto nás len môže spolok obrániť a byť nám k odpomoci s tým, že nedáme sa na tie cesty ale radšie sa budeme poučovať, aby sme boli mudrejšími; lebo však vidíte, že jako nás vo všetkom hatia a chcú násilne vieru Krista Ježiša zničiť, len aby sme kňazom neverili ba čo viac už aj to povedali, že načo sú nám kňazi a biskupi a tým zas tie majetky? Len-že oni to dobre vedia, že zakaľ my ostaneme dobrými katolíkmí, do tých čias nevyštudirujú nič, čo budú jakokoľvek nás odbíjať od kňazov a viery pritom všetkom nás beznábožnými nespravlia.

Svorka: Ej kmoterko! Vy ste mne skutočne oči otvorili, nie len o spolkoch ale aj o politike; pravda-že na spolky som predtým nedal mnoho a ľudákom som tiež bol len na oko, ale od dneška budem tým prvým ľudákom, tak, že ešte dnes pôjdem do tej židovej krčmy si zanótiť tú kresťanskú:

Idem žide z tvojej krčmy
Bo sa mi tu všetko hnuší.

Ja len spolok si podporim
Ta pôjdem len s grošom svojim,
Mám-li ho dať ja židovi
Môžem ho dať kresťanovi.

Druhý raz kmoterko, viac si povieme.
S Bohom! Počúval: *Gabriel Mikuš.*

Hor' sa do Levoče!

Vrelé slzy kajúcich hriešnikov a tie sv. Missie, ktoré horlivi kazateli nášho biskupstva a iní duchovní bratia v Kristu behom troch dní k úcte levočskej Panny Marie sídeným ctiteľom Marianským vydržiaujú, nútia mňa k tomu, by som aj tohoto roku slavnú púť do Levoče zariadil. 30-ho júna osobný vlak pohne sa ráno o 4 hod. 10 minút zo Žiliny, vo Vrútkach bude o 4. hod. 40 min., v Stankovanoch o 5 hod. 34 min., do Ružomberka príde o 6 hod. 10 min., do Liskovej o 6 hod. 14 m., do Teplej o 6 hod. 17 min., do L. Sv. Mikuláša o 6 hod. 48 min., slovom o 10 minút neskôr ako raňajší riadny osobný vlak. Cestu až do samej Levoče po železnici prekonáme. Ta idúc, celá karta sa vymení, nazpät ale zdarma. Osvedčujúci lístok každému vopred odošlem. Konečne oznamujem, že toho roku pod drahocennou a vzácnou zástavou ku cti najsv. Srdeca Pána Ježiša a Kráľovnej najsv. Ruženca venovanou do Levoče pôjdeme. Prihlásiť sa možno u mňa až do 18-ho júna.

V Habovke, p. p. Zuberec, (Orava) 12. mája 1902.

Ján Hattyár,

habovský farár, č. strážnik sv. Domu v Lorete a vodca púte.

DOPISY.

Svätý Júr.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

My tu vo svätom Jure sme od Pána Boha potrestaní ľudia, lebo nemáme rôl žiadnych, iba vinohrady a lúky. Ale vinohrady nám už zväčša tá filoksera zničila, tak že málo z nich už dostaneme. A to je veľká bieda na nás, lebo grunty vinogradov našich sú samá skala. Nuž prinútení sme s veľkou biedou vinohrady svoje znovu prekopávať, pritom aj skaly pušným prachom trhať a americké révy na novo vysádzať. To veru všetko veľa koštuje. A ešte keď pri tej robote dačo vína mineme, ešte aj od toho musíme platiť 1 zl. 50 kr. od hekta. Naši mestskí páni nie sú nám k pomoci — veď od takých znivočených vinogradov by sme ani porcie nemali platiť. Ej, keby sme

si boli vyvolili ľudového ablegáta, teraz ľudová strana by sa bola iste o nás postarala, ale žiaľ Bohu u nás aj katolíci, krome štyroch, hlasovali za liberála. Nuž nech nám teda ten liberál pomáha.

Slabý gazda.

Grinava.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel'actený Pán Redaktor!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

So žalostným srdcom dozvedeli sme sa, že náš duchovný otec, Jozef Borovský, je vymenovaný od osv. pána grófa Jána Pálffy do neďalekej obci Horvat Gurabu za farára.

Teraz sme dostali zase my z Horvat Gurabu, vel. pána Jána Kubinu za administrátora.

Spomenem ešte, že po smrti nebohého organistu, Alexandra Jožiho zastupuje službu Stankovič z Pezinka dotiaľ, kým sa vypíše ohlas na voľbu nového p. učiteľa a organistu. Tento ohlas sa vypíše k ostatku tohoto bez. mesiaca, alebo začiatkom júla.

Čo sa týče vinogradov u nás, tie nám ničí filoksera v hustom rade. Čo sú vinohrady zdravé, v tých sa i krásne a hojno ukazuje, bárs boly i mrazom navštvienené.

S Bohom!

Ján Macho.

Z Viedne.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte nasledovným mojím riadkom v našom obľúbenom «Kresťane» miestočka dopriať.

Mnoho dopisov čítal som z okolia nášho, kdežto o Kolároviaciach som ešte doposavád nečítal nič ani neočul, tak si myslím, že musia spať tí niektorí naši ľudia, ktorí ešte nevedia, čo znajú liberáli.

Beriem teda do mojej drotárskej ruky pero, ktorá je celá už vytiahnutá od drótu, plechu a druhej práce, a opovažujem sa niečo sdeliť o našich Kolároviaciach.

Jako som už aj čítal v dopisoch «Kresťana», že na kolkých miestach si už zaviedli naši spolurodáci «potravné Spolky», mám láskavú česť sdeliť slávnej Redakcii, že i my by sme si tiež chceli takýto spolok zaviesť v našich Kolároviaciach, ale musím povedať, že my tu nemáme človeka, ktorý by sa nám o to postaral. Pán rychtár je tvrdý liberál, a pán podrychtár, ten bol kedysi len ľudákom, ešte za časov jako bol vo Viedni, nuž tvrdil tak sám o sebe, že jaký je on priateľ ľudu. No, dneská je už napáchnutý liberálnym gulášom, lebo sa bojí, že by ho shodili s úradu aj s pánom rychtárom. Žiaľ Bohu, že sú tak napáchnutí tou myslou, tej slabosti liberálnej, v ktorej si tak myslia, že skutočne by sa tak stalo, keď by dačo dobrého za ľud urobili.

Prítom ale drahí ľudáci a priatelia, nemáme sa čo obávať, že nám nemá kto byť na pomoci, keď nám pán rychtár byť nemôže. O nie! Máme tu nášho velebného otca, ktorý za nás zastane, a bude nám tiež k pomoci pri tomto zakladaní nášho spolku.

Podme tedy, drahí spolurodáci, prosím nášho otca, aby stal sa skutočne opravdovým našim otcom v tomto diele, ktoré chceme si pre nás k odpomoci duševnej a tak tiež aj telesnej utvoriť. Ponevác každému je vám dobre povedomé, že chytili sme sa do podniku dobrého, ktorý nebude nám k zlu, ale len k dobrému; a to tiež viete, že čo sa týka kapitálu, by sme mali.

Teda prosím ešte raz všetkých tých priateľov, ktorý podpísali a záruku dali, t. j. slovo čestné, aby ste to aj splnili. Prečo? Preto, ponevác len tak môžeme poznať seba, keď budeme mať takýto spolok, do ktorého si môžeme všetko to, čo pre nás je prepotrebné, dať si objednať, aby sme nemuseli podávať si ruky so židmi a všeliakými krivonosmi, ale len výlučne aby sme mohli na tom pracovať a seba vzdelávať, čo je pre nás a pre naše dieťky k životu a k viere kresťanskej potrebné. Preto vyžaduje sa, aby sme už aj my chytili raz sa do väčšej práce ako do posavád, lebo len tak môžeme uvidieť, že tie naše krivdy a utrpenia dôjdu raz toho vzkriesenia, v ktorom zasvieti nám slnko svobody.

Preto prosme Boha, aby poprial nám zdaru a požehnanie tomuto budúcu podniku. *Drotár.*

Z Kochanoviec (trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčite uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

«Vezmi a vychovaj toto dieťa pre mňa a ja ti za slúženú mzdu zaplatím», tak hovorila dcéra kráľa egyptského, keď nemluvniatko Mojžiša jeho vlastnej matke odovzdala.

To isté aj sv. cirkev katolícka nakladá našim duchovným totiž: chovajte a pestujte ľud ku cti a chvále božej a pre spasenie jejich. A nemyslím, že by túto svätú povinnosť niekde lahostajne horevzali. Každodenne vidím túto veľkú horlivosť, túto veľkú obetivosť od nášho velebného kňazstva.

Tak aj náš vremlilovaný a horlivý pán farár neohrožene účinkuje k povznešeniu viery katol. Hneď pri nastúpení do Kochanoviec sv. spolky k najsv. Sviatosti oltárnej a k sv. Srdcu Pána Ježiša do života uviedol, aby ľud lepšie poznal Pána Boha a nie tak lahostajne bohoslužby v chráme božom odbavoval.

Nedávno chýliac sa k slávnosti Božieho Tela, napadlo tomuto vznešenému veleb. pánovi, aby čím skvelejší prievod na Božie Telo bol, nariadil údom týchto sv. spolkov, aby každý úd s horiacou sviecou sprevádzal Spasiteľa vo veleb. Sviatosti Oltárnej prítomného. Čo aj imposantne sa robilo, lebo na čele a prvá bola horlivá a príkladná Pani, Jej Osvietenosť grófka Sizzo Sibylla so svojou dcérou Camilettou.

Stalo sa aj u nás vo filialke v malých Bierovcých, že jedna nezámožná rodina, ale plná viery, umienila si oltárik k povznešeniu a chvále Božej prihotoviť, a aj taký dohotovila na toľko, že ešte len pár kvietkov od susedy luteránky Kudlovej pýtala. Avšak sa nenazdala

bohoruhavej odpovedi luteránkynej, že: «Daj mu tam trnia, nech sa popichá, aby nemohol chodiť». Jaké následky sú beznábožnosti? To, že na tú istú osobu, ktorej syn úplne zdravý nedávno vojanskú povinnosť si odbavil, v nedeľu t. j. 1. júna pri muzike sa zabavoval, a 3. toh. mesiaca v tej istej hodine, jak bohoruhavé reči hovorila, ani 24 hodín netrvalo, *umrel!*

Trest boží.

Farník.

Z Novej Pešti.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčite, prosím, aj od nás dačo uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

Je tomu už niekoľko rokov, čo sme sa tunajší slovenskí katolíci ushovorili, že budeme si prosíť od cirkevnej vrchosti tú milosť, aby sme aspoň kedy-tedy mohli počuť slova božieho v reči svojej. Toto by nám bolo veľmi potrebné, bo tuná jesto Slovákov až do 6 tisíc, a s Poliakmi ešte viacej. To by nikto neveril, že n. pr. len z Oslían (nitr. st.) a s okolía je nás tu 600 ľudí. Mnoho nás je garbiarov vo fabrikách koželužných a potom sú aj iní. Tiež sú medzi nami mnohí, zvlášte tí starší a ženy temer všetky, že nevedia ani len slovička po maďarský — a keď ešte ani čítať niako neznajú, nuž ostávajú nám tu veru bez všetkého pokrmu duševného.

Ponevác sme vo farnosti našej nič vyprosíť nemohli, tak minulého roku napísali sme si prosbu a opatrili túže s 1000 podpisami, všetko vlastnoručnými, a vyslali sme deputáciu k Jeho Osvietenosti Pánu Biskupovi do Vacova, pod ktorého naša farnosť patrí. No, ďakovať Bohu, môžeme sa pochváliť, a to nikdy nezabudneme, že nás Pán Biskup veľmi láskave prijať ráčili. Pochválili nás, a vyslovili svoju radosť nad našou horlivosťou. Spomenuli, že v blízkosti hlavného mesta pojde to síce s istou ťažkosťou nemaďarské kázne zavádzať, ale že odpiše nášmu pánu farárovi, aby dľa možnosti zaviedol nám vynaučovanie v slovenčine. Aj skutočne, poslal pánu farárovi písmo akési.

Vracali sme sa natešení nazad, ale žiaľ Bohu, všetky nádeje naše zmarily sa. Pán farár Illek, ačpráve je rodom Slováč, aj p. kaplána má dobrého Slováka, až po dnes deň nenašiel spôsobu — iste z vážnych príčin — aby sme sa o viere poučovať mohli.

Toto je nám nesmierna škoda, ba zkáza duševná! Lebo socialisti, ktorých je tu veľa, odvábili nám už temer všetkú mládež, mužských tak jako aj dievčence. Ani nechcem to tu vypísať, jako títo socialisti napádajú naše vel. duchovenstvo preto, že sa vraj o nás nestarajú. V rozličných spisoch a pri svojich poradách, aj verejných shromáždzeniach neprestávajú strašné hany kydať na našich p. farárov, že vraj sú oni našimi katmi, ale nie pastiermi duchovnými, ktorí z bázne pred kapitalistami opúšťajú stádo sebe sverené. Ba ešte aj na Pána Ježiša Krista odvolávajú sa, na tú výpoveď jeho, že pastier, ktorý zuteká pred nepriateľom zanechajúc stádo svoje, je vraj nie pravý pastier, ale nájomník.

Tieto ustavičné huckania a búrenia majú veľmi smutné následky! Lebo aj takí naši bratia, ktorí nepriznávajú sa k socialistom, vymýšľajú akýsi katolícky socializmus, schádzajú sa potajomne, hrešia tiež na kňazov a odopierajú im poslušnosť a úctu a zakladajú si akési tajné slovensko-katolícke náboženstvo. Majú svojich kazateľov zpomedi seba a tak sami si kážu a sa modlia a nami, ostatnými katolíkmi opovrhujú!

My ale s pomocou božou chceme verne vytrvať vo svojej viere. Práve teraz usniesli sme sa, že si v najkratšom čase zadovážime dve nové zástavy aj kríž svätý. Milodary na tento cieľ má opatrovať jeden náš hostinský, človek to veľmi poriadny.

Bývalý socialista.

Ako možno zamedziť časté rojenie včiel?

Ak chceme mať zo včelárstva úžitok, nemieme veľmi túžiť po rojoch. Musíme predovšetkým dbať, aby sme mali vo včelíne len silné čelade a takých docielime, keď rojenie obmedzíme. Včelári podávajú nám zo svojich zkuseností v ohľade tomto nasledujúce pokyny:

Predovšetkým odporúča sa zariadovať si dosť priestranné úle, do ktorých sa vmestí 30 lebo 40 rámkov, lebo v menších úloch ťažko je rojenie obmedziť. Starší včelári majú úle 4—5 patrové, v ktorých sa včely zriedka rojiavajú; za to sú silné a snesú hojnosť mädu. Včely túžia stále po práci a majú-li v úle dosť priestoru ku stavbe plášťov, na rojenie nepomýšľajú.

Prospešné je ďalej, keď sú v úle sriadené dva letáče, a síce jeden v plodišti nado dnom a druhý v mädniku. V takýchto úloch jest vždy dosť čistého vzduchu, tak že včelám nenapadne tak chytré sa rojiť; tak robievajú len v tesných úloch. Úle nech sú zbudované z dvojitéch stien, medzi ktorými sú priestore vypchané machom lebo sečkou. Úle zo slamených dosák sú ešte výhodnejšie; včely v takýchto úloch dobre prezimujú a v lete majú chlad, tak že sa im do rojenia nechce.

Ďalej rozšírime hneď z jara poznenáhlá plodište, dávame do zadu prázdne plášte a potom, keď sa už nemusíme obávať nahodilých mrazíkov, dávajme po jednom prázdnom plášti vždy medzi plášte plodové, a keď konečne nastane hojnejšia paša, zavesujme medzi plodové lebo mädivé plášte umelé medzisteny, a síce tiež len po jednej. Tak zamestnáme včely cez celé leto. Majú vždy túhu plášte dostavovať a mädom naplňovať, kým sa odhodlajú k rojeniu, a obyčajne

je už k tomu pozde; za to však pribýva v úle vždy viacej mädu.

Pri hojnej paši neškodí kladenie plodu obmedzovať. To deje sa nasledovne:

Vo dvojpatrovom úle vyhľadáme kráľovnú, dáme ju i s plášťom mädivým, na ktorom sme ju našli, do prichystaného útku plemenáčku, a postavíme ho do tône. V úle ale, z ktorého sme kráľovnú vzali, vyneme celý rad plášťov a položíme medzi obe patra mrežku Hannemonnovu a tak dáme plášte na miesto kde boly, načo zevamo z plemenáčku plášť s kráľovnou a zavesíme ho do dolného patra v úle. Tak stalo sa dolnie patro plodištom, hornie mädnikom, a tým docielime o mnoho viac mädu a rojenie zamedzíme.

Ak je úl 3—4 patrový a mimo toho mädnik, dajú sa včas hojnej paše všetky plodové plášte do mädniku i so včelami na nich sediácimi, má-li totiž mädnik svoj vlastný leták. Tento sa potom do večera zavre, aby včely nemohly von vyletovať. Spojenie s dolným patrom v plodišti zostane pozatýmne uzavreté. Kráľovnú necháme v plodišti a zavesíme tam niekoľko polorámkov s umelými medzistenami, lebo prázdny plášťami.

Staré včely lietajú len do plodišťa a pracujú ako nový roj, mladé včely v mädniku ošetrujú plod a preto sa im musí v ten čas poskytovať voda a rozriedený mäd, kým navyknú sa von vyletovať. Založia potom tiež niekoľko matečníkov. Po 7—8 dňoch spoja sa hornie včely s dolnými tak, že tvoria zase jedinú čelaď a na rojenie viac nepomýšľajú.

Konečne zdržíme včely od rojenia, keď hneď v príhodný čas, teda za hojnej paše, použijeme mädometu na vystrekovanie mädu, keď netrpíme v úle hrubšie plášte, keď k doplneniu používame umelých medzistien a konečne, keď nedržíme rojivé včely a necháme si len včely domáce.

Z «Hospodárskych listov.»

Jubilárna púť do Lourdu.

Ako každý rok, tak aj tento rok pohne sa sprievod do Lourdu.

Odehod bude z Peštbudína na **20-ho júla**. Cesta povedie na *Einsiedeln, Lyon, Paray le Monial, Toulouse* a *Zürich*.

V spomenutých miestach bude sa spoločnosť všade baviť jedon deň; v Lourde sa bude zdržovať 4 dni.

Kto by mal tedy mienku k tejto púti sa súčasťou, nech sa hlási u nižemenovaného sprievodcu, ktorý aj program pošle každému na žiadosť.

Michal Dobsa, Mor. Svätom Jáne (Morva Szt. János) Pozsony m.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

Ján Bajnógl. 8 kor. sme obdržali. Máte predplatné do konca roku 1902.

Slabý gazda. Vaši bratia evanjelici hlasovali na liberála proti Iudákovi. Prečo? Že si s tým nepomohli, lež škodili, máme ukážku z pádu púchovskej voľby, kde evanjelici tiež na liberála Kubínyho hlasovali. Nuž je pravda, že na sneme nikto tak nehromžil na voličov slovenských ako práve ten pán Kubíny. — My sme sa nazdávali, že ani evanjelici nemajú žiadnej príčiny podporovať a na nohy stavať tých liberálov, ktorí nám civilné sobášne zavesili na krky.

Jozef Gembiczky. My sme to dali hľadať v novinách aj cudzích, ale nemohli sme otázku zprávu vynaísť.

Predplatiteľ 3607. Či to má volajaký zvláštny význam, o tom sme my nikdy nepočuli. Môže to byť len zvyk taký patričného, alebo snáď je nevládný na pravú ruku.

Bývalý socialista. Keď už tolko dopisujete v tej záležitosti, nuž sme váš dopis uverejnili, ale ako sami vidíte, je náležite zkrátený. Poznamenáme však, že vy musíte byť za všetko zodpovedný tak, že na prípad potreby aj vaše meno sdelíme, ak by sa to od nás žiadalo. Postarajte sa, aby toto číslo čítal mohli tak vo fare vašej ako aj vo Vacove. S Bohom!

A. J. Poneváž bola vaša zvláštna žiadosť, aby článok váš už v tomto čísle sa uverejnil, nuž sme vám vyhovel. Upomíname vás na náš posledný odkaz.

J. T. Pudmerice. Srdečne ďakujem Vám za výborný článok. Prosíme vás, ak by vám času zbývalo, raďte nám láskave podobné veci poslať.

G. M. v Nižnej. Knižku nám poslanú sme dostali i prezreli, ale neodporúčame vám ju preložiť, lebo ona vzťahuje sa len na jedno pútnické miesto. Potrebnejšie bolo by takú knižku modliacu a či spevník zostaviť, ktorá knižka hodila by sa pri akýchkoľvek púťoch. Knižku do času chceme si zadržať u seba.

J. K. Poliaci nachodia sa v Rusku, v Rakúsku a v Nemecku. V Rusku a Rakúsku majú svoje školy aj university, a či vysoké školy; ale v Nemecku ani kázal ani katekizmus učiť nesmú po poľský.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášho kostolika jeden Organ dať postavíť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nižúdanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1902. 15-ho mája. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovský, učiteľ.*

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecenstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišik. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý diel: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslíka v Skalici. Cena 3 kor.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešt, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi po-

učné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 5. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·10—9·60 kor., peštianska 9·05—9·50 kor., z Báčky 9·15 kor., banátská 8·95—9·20

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·90	14·70	14·40	14·20	13·60	13·20
	6	7	7 ¹ / ₂	8		
	12·60	12·—	11·—	6·—		

Otruby. po 100 kil.: drobné 5·— korún, hrubé 15·— korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50—·—. *Hrach:* 09·00—11·20, lúpaný 20·—·—. *Šušovica* horšia 08·—·—, lepšia 15·00—16·—. *Mak:* 26·50—28·50, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová —·—·—. Lu cerna 43·—38·—, všetko 50 klg.

Raž: 6·75—7·— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48·—⁴/₁₀₀ 48·75—·—, udená dobrá slanina 48·50—·— po 50 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy —·—; koňaciny vrázkované k. —·—; tažené k. —·—·—

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —·—·—, väčšie —·—·— metr. cent.

Tvoje svine budú tučné, hrubé a masné, ich mäso bude chutné, jestli svinský popravujúci prach od Doktora Trnkóczyho do krmu dávať budeš. Od upotrebenia jedného paklika takéhoto prachu už veľkú premenu možno zbrať, cena jedného paklika s úpravou potrebovania 50 hal., 5 paklíkov 2 koruni. k dostaniu je v každom kupectve, keď nie, tak po pošte v **lekárni Trnkóczyho v Lajbachu, Krajin**, u tohto posledného sú k dostaniu: Doktora Trnkóczyho vyznačené žalúdkové-kvapky, (tieto sú také, jako **Maria-Cellske kvapky, Balsam, Žaludkový liker, kapusné víno atď.** (1 fl. 40 hal.), 6 fl. 2 koruni, **pilulky, k prehnaniu a k čisteniu žalúdka** 1 škat. 42 hal., 6 škat. 2 kor. 10 hal. **Kašlanie, plúca a prsia čistenia** 1 fl. 56 hal., 6 fl. 5 kor. **Lámka, pichanie kostí alebo krče** 1 fl. 1 kor., 6 fl. 4 kor. 50 hal., **Otlakový flajster** 1 fl. 80 hal., 6 fl. 3 kor. 50 hal.; **Čistujúce a polahčujúce the (čaj)** 1 pak. 1 kor., 5 pak. 4 kor.

Denné podakujúce pripísi, aj od doktorov chvalia tento liek.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. **Leopolda Borossy** ho. merníka v **Prievidzi (stol. nitrianska.)**

Ako som už viacráz počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujimam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

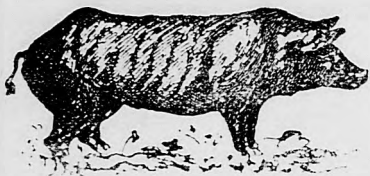
T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapešť, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozodsiela franko.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti
dúlu svíň,

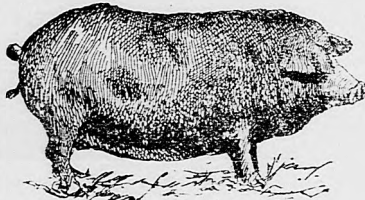
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmienú týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielá

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

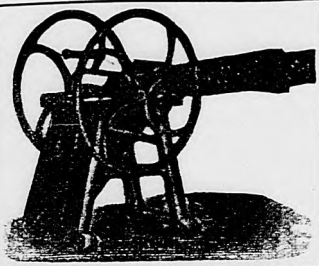
Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch, krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumenta svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neuhy kostí, organismus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských dražšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s oceľovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Srotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a **stroje na lámánie stromovej kôry**.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

v Bytči (Nagy-Bittse).

36—4

Najväčšia dielňa sveta na kosy,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako [aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

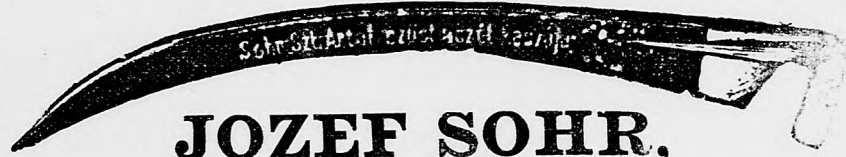
Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kosy.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z medzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,
V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrenej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hockomu na žiadosť **darom a vyplatene** zašle. Fabrika garantuje v každom ohlade svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kosy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — **Shromažditelom výhody!** — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej-kosy sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	—95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši.
1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„Triumph“ Strieborna-ocelové náčinie ku nakutiu.
Kladivko a penka 1 kor. 70 halerov.

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.